

ANTI - PESTBELEID

PAROCHIALE BASISCHOOL DIEGEM

1. Inleiding
2. Visie
3. Wat is plagen/pesten ?
4. Vanaf welke leeftijd wordt er gepest ?
5. Manier van pesten
6. Gevolgen van pesten
7. Signalen
 - Directe signalen
 - Indirecte signalen.
8. Aanpak op school
 - 8.1 Pestpreventie op school
 - 8.2 De No- Blame methode
 - 8.3 Cyberpesten
9. Contacten met school
10. Bronnen

1. INLEIDING

Als school willen we dat al onze kinderen zich goed voelen, plezier beleven en leren omgaan met iedereen uit hun schoolse omgeving. Pesten kan dus een grote impact hebben op kinderen nu en later. Daarom wil de school zich inzetten om pesten zo goed mogelijk te voorkomen en willen we ook nadenken hoe we een pestprobleem direct kunnen aanpakken. Een uitgewerkt anti-pest beleid zorgt er dan ook voor dat het voor iedereen duidelijk is. Op die manier geven we aan dat we pesten niet aan ons laten voorbijgaan en het zeker niet kunnen goedkeuren.

2. VISIE

Als katholieke school is het onze plicht om aandacht te hebben voor alle leerlingen en leerkrachten, om in navolging van Jezus en zijn leerlingen te groeien naar een hechte, liefdevolle schoolgemeenschap. Het opvoedingsproject van onze school stelt duidelijk dat we binnen onze school de ruimte en de sfeer willen scheppen waarin elk kind op zijn eigen manier kan openbloeien. We willen waarden zoals veiligheid, vertrouwen, samenhang, respect, verdraagzaamheid, luisterbereidheid... nastreven, zowel bij de leerlingen als bij het team.

Onze leerkrachten hebben een voorbeeldfunctie waarbij respect voor elkaar, loyaliteit en collegialiteit bijdragen tot ons opvoedingsproject. We durven dit dan ook van onze kinderen verlangen.

Groepsactiviteiten op school moeten de ontwikkeling van het sociaal welbevinden bevorderen : luisteren naar elkaar, verdraagzaam leren zijn, delen met anderen, vlot communiceren met anderen, ruzies leren oplossen... Wanneer het toch eens fout gaat, wil de school ingrijpen en zijn rol als opvoeder opnemen. We willen luisteren naar de betrokken leerlingen en in dialoog met elkaar tot oplossingen komen. Samen met de leerkracht, de directie en de zorgleerkracht wil de school zijn verantwoordelijkheid opnemen. We vinden het dan ook belangrijk dat we werken aan een warm, relationeel school- en klasklimaat. Tenslotte is dit ook de allesomvattende slogan van onze school : “ een school met een hart voor elk kind ! “

3. WAT IS PLAGEN ? WAT IS PESTEN ?

Pesten is het regelmatig en langdurig lastigvallen van iemand met de bedoeling de ander fysiek of emotioneel pijn te doen. Er is steeds sprake van een machtsverschil tussen de pester en het slachtoffer. Meestal gebeurt het in groepsverband en regelmatig gespreid in de tijd.

Plagen daarentegen is van korte duur en speelt zich af tussen gelijken. Omdat er geen machtsverschil is kan de ander makkelijk terugplagen. Maar ook plagen kan kwetsend zijn. De term ‘plagen’ wordt ook wel eens gebruikt om pesten goed te praten of te minimaliseren. Omgekeerd wordt de term pesten soms te snel gebruikt al het in feite over plagen, ruzie of ander storend ‘stout’ gedrag gaat.

4. VANAF WELKE LEEFTIJD WORDT ER GEPEST ?

Peuters en kleuters vertonen zowel fysieke als verbale agressie. Hun fysieke kracht neemt toe en ze willen dan ook graag aan anderen laten zien hoe sterk ze wel zijn. Dit geeft hun een gevoel van macht. Het gebruik van scheldwoorden heeft meestal te maken met hun uitbreiding van woordenschat. Het is voor hen dan ook 'spannend' om lelijke woorden te gebruiken. We spreken bij deze groep zeker nog niet van pesten. Niettemin zal men in elke kleuterschool bepaalde kinderen als kleine pestkopjes aanduiden. Hun 'negatief' gedrag is echter een manier om zich te manifesteren. Hun eigen 'ik'-je staat daarbij centraal. Er is nog geen sprake van de intentie om anderen kwaad te doen, ze zijn nog niet in staat om over hun eigen gedrag na te denken. Vanaf ongeveer de leeftijd van zes jaar gaan kinderen stilaan leren dat hun gedrag gevolgen heeft voor de anderen. Op dat moment start het verantwoordelijkheidsbesef en de zelfreflectie. Maar er ontstaan ook vormen van sociale agressie, zoals pesten en het uitsluiten van kinderen. Uit onderzoek blijkt dat pesten het meest frequent voorkomt bij kinderen tussen 10 en 14 jaar.

5. MANIER VAN PESTEN

We onderscheiden drie soorten pesten : het direct en het indirect pesten en het cyberpesten.

Direct pesten :

- ✓ Iemand fysiek pijn doen : shoppen, slaan, duwen, ongepaste gebaren maken, uitschelden, racistische opmerkingen maken, bijnamen roepen,...

Indirect pesten :

- ✓ Verbale handelingen zoals roddels, emotioneel pesten door iemand te negeren, uitsluiten, bezettingen verstoppen.

Cyberpesten

- ✓ Pesten via internet en gsm (negatieve sms-jes sturen, gemeen profiel aanmaken)

6. GEVOLGEN VAN PESTEN

Gevolgen voor het slachtoffer :

Kinderen die gepest worden zijn meestal erg ongelukkig en bang. Ze zijn wantrouwend en hun zelfvertrouwen neemt af. Vaak gaan ze niet graag naar school en zoeken ze smoezen om thuis te kunnen blijven. Hun sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling wordt belemmerd waardoor de kans op depressie kan toenemen. Soms gaat dit gepaard met lichamelijke klachten.

Gevolgen voor de pester:

Een pestend kind dat zijn gang kan gaan, maakt steeds meer misbruik van macht en leert dat pesten de enige manier is om zich in de groep te handhaven. Ermee ophouden is erg moeilijk omdat het kind op die manier toegeeft dat het fout zat, waardoor zijn macht wordt afgezwakt. Een kind dat pest heeft weinig of geen echte vrienden omdat het de vaardigheden mist om op een positieve manier met anderen om te gaan. De kinderen die rond de pester hangen, doen dit vaak enkel uit angst om zelf te worden gepest. Wanneer een kind meermaals wordt gestraft, krijgt het een etiket van 'pester' waardoor het nog negatiever zal worden benaderd. Op die manier kan het zelfbeeld grondig worden aangetast, komt het kind in een negatieve spiraal terecht en gaat het in veel gevallen nog meer ongewenst gedrag vertonen.

7. SIGNALLEN

Soms vertonen kinderen signalen wanneer er sprake is van pestgedrag. De school, maar ook ouders moeten zo goed mogelijk proberen oog te hebben voor deze signalen. Er zijn directe en indirecte signalen.

➤ DIRECTE SIGNALLEN

- ✓ sms'jes, screenprints, websites, pestboodschappen en bedreigingen uiten (via FB, messenger, twitter, andere soc. media)
- ✓ uitgesloten worden
- ✓ als laatste gekozen worden (of met veel gemor gekozen worden)

- ✓ vaak alleen staan
- ✓ geen vriendjes die langskomen of eens willen afspreken
- ✓ steeds proberen overheersen

INDIRECTE SIGNALLEN

- ✓ onverklaarbare blauwe plekken - kapotte kleren
- ✓ spullen die verdwijnen
- ✓ agressiever, meer teruggetrokken gedrag/depressieve signalen
- ✓ psychosomatische klachten
- ✓ laatijdig naar school - omweg maken met de fiets
- ✓ ontspannen op vrijdagavond - gespannen op zondagavond
- ✓ dalende cijfers
- ✓ minder gemotiveerd

8. AANPAK OP SCHOOL

8.1. PESTPREVENTIE OP SCHOOL

In en uit de klas proberen we een veilig en positief schoolklimaat te bekomen. We proberen het pesten dan ook zo goed mogelijk te voorkomen.

8.1.1. WERKEN AAN EEN POSITIEVE KLASSFEER

- ❖ In iedere klas hangt er een positieve klasfeer. Een gemotiveerd team wil ervoor zorgen dat elke leerling graag naar school komt en zich goed voelt bij ons op school. Er worden verschillende leuke activiteiten georganiseerd binnen en buiten de klas. De lessen worden ingekleed in een thema en er is ruimte voor verschillende werkvormen, kringgesprekken, vertelrondes, leerlingencontacten...
- ❖ Doorheen het schooljaar worden fijne feesten georganiseerd op klasniveau (carnaval, kerstfeest, sinterklaasfeest...) en op schoolniveau (schoolfeest, projectweek, ...)
- ❖ In de verschillende klassen worden er openluchtclassen georganiseerd die het werken aan een positieve klasfeer moeten bevorderen (boerderijklassen, zeeklassen en bosklassen). Dit komt de sfeer op school en op de speelplaats ten goede.

8.1.2. PESTPREVENTIE OP DE SPEELPLAATS / OP SCHOOL

- ❖ Door het aanbieden van het speelhuisje tijdens de speeltijden willen we ervoor zorgen dat de kinderen zich niet vervelen, waardoor de kans op ruzie en pesterijen veel kleiner is.
- ❖ De speelplaats is opgedeeld in blokken (kleuterspeelplaats/speelplaats lagere school/voetbalgedeelte) waardoor het aantal kinderen per speelterrein evenredig verdeeld is en ze voldoende ruimte hebben om te spelen.
- ❖ Er is een leesmobiel voorzien waar de leerlingen, die wensen te lezen, op een rustige manier kunnen plaatsnemen.
- ❖ Op de kleuterspeelplaats hangen pictogrammen die voorzien zijn van een groene of rode kleur. Dit geeft aan wanneer iets wel of niet kan.
- ❖ De leerlingen van de lagere school overlopen in het begin van het schooljaar de ‘gouden regels van de speelplaats’. Deze zijn in hun agenda terug te vinden maar ook in het kastje op de speelplaats. Want ‘goede afspraken maken goede vrienden.
- ❖ De klassen van het lager hebben een vast tijdstip waarop ze de verschillende speelvelden (voetbalplein/ballenplein) mogen bezetten. Dit bevordert het groepsgevoel en zorgt voor minder verveling.
- ❖ Sociogrammen : Drie maal per jaar (oktober, februari en juni) worden in alle klassen ook de sociogrammen afgenomen waarbij de kinderen steeds 3 namen aanduiden van kinderen waarmee ze wel/niet graag spelen en werken. Vanaf het 3^e leraar krijgen de kinderen de mogelijkheid om deze gegevens online in te vullen met het programma van www.somatics.com De kinderen uit het eerste en tweede leerjaar doen dit met behulp van een fotoblad.

Het totaal wordt daarna in een grafiek weergegeven. Op deze manier kan gekeken worden hoe bepaalde kinderen in de groep liggen. Tijdens latere besprekingen proberen we de groepen aan dit beeld aan te passen.

- ❖ In de school wordt jaarlijks een jaarthema uitgewerkt. Het zorgteam van de school koppelt hier maandelijks bepaalde 'waarde-thema's' aan vast. Iedere klas krijgt dan maandelijks een leuke opdracht om deze thema's meer kleur te geven.
- ❖ Indien nodig kan ook gewerkt worden met een gedragskaart.
- ❖ In de Godsdienstmethode : "Sterren aan de hemel" wordt er gebruik gemaakt van Giraf en Jakhals. De giraf en de jakhals leren kinderen geweldloos communiceren. De giraf spreekt de taal van het hart en staat symbool voor Geweldloze Communicatie. De jakhals staat symbool voor de taal van geweld. Deze methode wordt doorheen de hele lagere school gebruikt.
- ❖ Screenings welbevinden, betrokkenheid en competentie : Drie maal per jaar (oktober, februari en juni) wordt dit formulier ingevuld. Een leerling kan hiervoor hoog, matig of laag scoren. Als een leerling laag scoort wordt er nagegaan wat hiervan de oorzaak kan zijn en hoe eraan kan gewerkt worden.
- ❖ De school werkt ieder jaar ook mee aan de week tegen pesten.

- ❖ JAARLIJKSE INFO LESSEN ROND CYBERPESTEN (L5-L6) : * HET SCHOOLJAAR WORDT GESTART MET EEN THEMA ROND VEILIG SURFEN OP INTERNET GEBASEERD OP ZONNELAND EN HET SPEL CLICK SAFE. OOK DE LEERLIJN VAN BINGEL ROND VEILIG OP INTERNET WORDT VERVOLLEDIGD. (BUNDEL, CLICK SAFE EN LEERLIJN IN BIJLAGE)
- * THEMA TAAL TIJD VOOR TAAL ACCENT : IN BADPAK OP FACEBOOK
- DOELEN: ENKELE VRAGEN BEANTWOORDEN OVER VEILIG OMGAAN MET INTERNET. DE BELANGRIJKSTE ALINEA'S VAN DE TEKST ONDER DE LOEP NEMEN EN OP ZOEK GAAN NAAR INFORMATIE OVER VEILIG INTERNET.
- ==> TEKSTEN ROND VEILIG SURFEN OP INTERNET EN DIE SCHEMATISEREN
- *THEMA GODSDIENST: GROEIEN IN LIEFDE EN TEDERHEID
- DAARIN WERKEN ROND DE WEEK TEGEN PESTEN. FILMPJES ROND CYBERPESTEN VAN KETNET WORDEN HIER BEKEKEN EN BESPROKEN

8.2. DE NO-BLAME METHODE

Ondanks deze preventieve maatregelen kan het toch zijn dat kinderen slachtoffer worden van pesterijen. Indien duidelijke signalen worden waargenomen zal, na overleg, overgegaan worden tot volgende stappen :

- Luisteren naar het slachtoffer en zijn/haar verhaal ernstig nemen.
- Met hem/haar afspreken welke stappen ondernomen zullen worden.
- Intensief observeren en de daders proberen te betrappen.
- Overleggen met collega's: 'Hebben ze iets opgemerkt?'
- Spreken met andere leerlingen, andere leerlingen bevragen.
- Eventueel de ouders van de verschillende partijen contacteren.
- De pester apart nemen voor een gesprek en vertellen wat gezien en gehoord werd.
- Luisteren naar het verhaal van de pester.
- Duidelijk maken dat dit gedrag niet getolereerd wordt. De pester zal het moeten goedmaken. Dit wordt ook opgevolgd. Eventueel een groepsgesprek met de pester/gepeste.

Een stevige babbel met de pester kan soms al voldoende zijn om de zaak te keren. Toch kan het zijn dat in bepaalde situaties een andere aanpak moet worden toegepast. Op onze school wordt dan, in overleg met CLB, ook soms de No-Blame methode gebruikt. No Blame ziet pesten als een groepsprobleem. Niet de feiten zijn het belangrijkste, maar de gevoelens van het slachtoffer. Alleen als het slachtoffer akkoord gaat met een straffeloze aanpak, is het zinvol.

Het No –blame proces verloopt in volgende stappen :

Gesprek met slachtoffer → Verder ingaan op vorig gesprek.

Aangeven dat we hem/haar gaan helpen. Vragen of hij/zij daarmee akkoord is. Duidelijk stellen dat de pesters niet gestraft gaan worden maar dat ze mee gaan helpen om een oplossing te zoeken.

Op zoek gaan naar de ‘social- workers’ (kinderen die voor het gesprek worden uitgenodigd.(ongeveer 6 lln.)

Deze groep bestaat uit de pesters, de meelopers en enkele neutrale leerlingen.

Het slachtoffer maakt een korte tekst waarin hij/zij uitdrukt hoe hij/zij zich voelt. Het is de bedoeling om dit werkje mee te nemen naar een eerste bijeenkomst. Lkr. overloopt even met het slachtoffer het verhaal dat later aan de groep zal voorgelegd worden.

EERSTE BIJEENKOMST : liefst op dezelfde dag waarop het gesprek met het slachtoffer werd gehouden.

Kinderen uitnodigen op een bepaald moment vb : ‘ ik zou jou graag deze middag om half 1 in mijn lokaal zien, want ik heb een probleem en ik denk dat ik het niet kan oplossen zonder jouw hulp’

Probleem uitleggen : lkr. Vertelt dat hij/zij een probleem heeft omdat ‘X’ zich niet goed voelt en hij/zij zich daar ernstige zorgen over maakt. Lkr. leest de tekst van ‘X’ voor maar beschuldigt niemand en geeft ook geen details.

Kinderen kunnen zich nu wat ongemakkelijk voelen , DIT is het moment om uitdrukkelijk te vertellen :

* dat niemand in de problemen zit of zal worden gestraft.

* de groep is samengeroepen om te helpen het probleem op te lossen

* Er een gedeelde verantwoordelijkheid is om ‘X’ te helpen zodat hij/zij zich opnieuw veilig en gelukkig kan voelen binnen de groep.

- Lkr. vraagt naar ideeën van elk groepslid.

Kinderen worden aangemoedigd om in de IK-vorm te spreken.

Lkr. toont de kinderen dat elk voorstel hoe klein ook, geapprecieerd wordt. Zelfs een voorstel als ‘ik zal niets doen’ is beter dan het pestgedrag dat voorafging.

Lkr. maakt geen notitie van de voorstellen maar bedankt hen en herhaalt dat hij/zij hen vertrouwt. Lkr. vertelt dat hij/zij na een week opnieuw een gesprek zal hebben. En dat hij/zij steeds bereikbaar is voor een gesprek.

- Gedurende deze week spreekt de lkr. niemand aan. Hij/zij vertrouwt op de verantwoordelijkheid van de groep.

- Een week later spreekt de lkr. opnieuw met de groepsleden en ook met het slachtoffer.

In hoeverre hebben ze hun voorstel uitgevoerd ?

De lkr. motiveert hen om nieuwe voorstellen te doen.

De lkr. zegt hen dat hij/zij de situatie blijft opvolgen en er evt. dan nieuwe bijeenkomsten volgen.

Er wordt eerst met de groep gepraat, pas daarna met het slachtoffer.

Wanneer een nieuwe groepsbijeenkomst nodig blijkt, kan samen met het slachtoffer gekozen worden voor een andere samenstelling.

En verder ?

Merken we echter dat het pesten aanhoudt, dan staan we erop dat er contact is met de ouders van de pester en/of de gepeste leerling. Op die manier kunnen we via een constructieve communicatie nagaan wat we samen kunnen doen om het pesten te stoppen. Indien nodig worden er strenge maatregelen opgelegd in samenspraak met de directie en het CLB.

8.3. CYBER PESTEN

We leven in een maatschappij waarin media sterk aanwezig is. Voor de leerlingen van vandaag is leven in deze gedigitaliseerde wereld een evidentie. Ze worden erin geboren en groeien erin op. Ondanks de vele mogelijkheden en de voordelen van een vroege participatie van kinderen aan het mediagebeuren, zijn er ook gevaren. We durven van de ouders te vragen om zelf controle te houden over het gsm- en internetgebruik van hun zoon of dochter. Beledigingen via internet of gsm, roddels verspreiden, beeldmateriaal tentoon stellen... zijn niet toegelaten. De ouder is wettelijk mede verantwoordelijk voor de gevolgen van zulk pestgedrag door de zoon of dochter. GSM gebruik op school is, zoals vermeld in het schoolreglement, verboden. Wanneer ouders/kinderen toch naar school komen en melding geven van cyberpesten (wat dan eerder vaak thuis gebeurt, maar wel met kinderen van de school) vragen wij steeds om bewijsmateriaal mee te nemen (het sms'je bewaren, screenprint van het computerscherm, ...). Wij willen dit als school dan ook niet negeren en hiermee aan de slag gaan. De school zal bij deze ook onmiddellijk het CLB contacteren om samen het probleem aan te pakken.

9. CONTACTEN MET DE SCHOOL

Ondervindt u problemen bij pesten of andere problemen raden wij aan om contact op te nemen met de school of met het CLB

9.1. DIRECTIE

Mevr. Liesbeth Van Hemelrijck
Tel : 02/720.33.43

- email : liesbeth.van.hemelrijck@pbd.be

9.2. ZORGCOÖRDINATOR

Mevr. Litta van Putte
Tel : 02/720.33.43

- email : litta.van.putte@pbd.be

9.3. CLB

Dirk Janssens (orthopedagoog) - email : dirk.janssens@clbnwb.be
Tel : 0490 442 854 (werkdagen 8.30-16.00)

10. BRONNEN

- No blame methode → VZW leefsleutels
- Info over het mediagebruik → leerplan Mediaopvoeding van het KBao